

ÖZÜ VE SÖZÜ BİR OLMAK

- لَا يَسْتَقِيمُ إِيمَانُ الْعَبْدِ حَتَّى يَسْتَقِيمَ قَلْبُهُ وَلَا يَسْتَقِيمَ قَلْبُهُ حَتَّى يَسْتَقِيمَ لِسَانُهُ
وَلَا يَدْخُلُ الْمُؤْمِنُ الْجَنَّةَ حَتَّى أَمَّنَ جَارُهُ مِنْ لِسَانِهِ.

“Kulun imanı doğru olmaz, kalbi doğru olmadıkça; kalbi doğru olmaz, lisanı doğru olmadıkça; mümin, komşusu dilinden emin olmadıkça cennete giremez.”¹

Hadisin anlattığı:

Hadis-i şerifte sembol kelimeler kullanılmakta. Bunlar: **Kalp ve dil**. İmanın kemâli bu iki sembol kelime ile anlatılan organlar arasındaki uyuma bağlıdır. Bu organlarla kastedilen mânâ maddi organlar değil, bir de bu isimlerle ifade edilen manevi manaları içeren halleri. Kalp bir et parçası olan kalp değil, Allah'ın nazargâhı olan kalp. Bir et parçasından ibâret olan dil değil, onun hareketleriyle kelimelere, cümlelere dökülen ve anlamlı anlatımları ifade eden bir dil. Kalp iman ile güzelleşirse, dil o imanın güzelliklerini kelimelere dökerek ifade edecektir. Allah Rasûlü(s.a.v), bize bu dengenin ve uyumun iyi kurulması gerektiğini hatırlatıyor. Bütün bunlar, nihâî gaye olan imanın kemâle ermesi için. Kemâle ermiş bir iman sahibi kişi artık içi pâk dışı pâk olan insandır. Özü pâk sözü hak olan insandır. Kendisine, komşusuna, çevresine, içinde yaşadığı topluma nihayet tüm insanlığa güven veren, güveni telkin eden, güveni temsil eden insan demektir. O, emin insandır. Peygamberlere ait sıfatlarla emîn/güvenilir olma ve sıdk sahibi/doğruluk üzere olma sıfatlarıyla vasıflanmış insandır. Söz ve hareket kalpte olanın dışı yansımasıdır. Mü'min her an bu bilinç içinde hayatını düzenlemeye çalışan insandır. Peygamberî sıfatlarla donanıp mü'min olma bilincinde yaşamak ne büyü saadet!...

Yüce dinimiz İslâm, fert ve toplum hayatında sevgi, güven, huzur ve barış ortamını sağlayan ahlâkî prensiplere büyük önem vermiştir. Bu prensiplerden en önemlisi **doğruluktur**.

---

¹ Müslim, İman, 18, ha.46

Doğruluk; **sıdk, sadâkat, dürüstlük, gerçek, iyilik, hidâyet**, anlamlarına gelir.

Doğruluk; **niyetin, söz ve davranışların birbiriyle uyumlu olmasıdır.**

Doğruluk; **düşüncede, sözde, niyette, irâdede, azimde, vefâ ve amelde** doğruluk şeklinde ortaya çıkar. Öte yandan, düşünce ve eylem birliği doğruluğun esasıdır. Düşündüklerimizle söylediklerimiz bir olmalıdır. **Dil düşüncenin iletişim vasıtasıdır.**

Yüce Allah Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyuruyor:

فَاسْتَقِيمْ كَمَا أُمِرْتُ : **“Emr olunduğun gibi dosdoğru ol!”**²

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا **“Ey iman edenler! Allah'tan sakının ve doğru söz söyleyin”**³

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ **“Ey inananlar! Yapmadığınız şeyi niçin yaptığınızı söylersiniz?”**⁴

Doğruluk, Peygamberlik sıfatıdır. **SIDK**

Doğruluk Peygamber'lerin ahlâkıdır; Diğer peygamberler gibi Hz. Peygamber (s.a.s.)'in en önemli vasıflarından biri doğruluk üzere olmasıydı. O, "**emrolunduğun gibi dosdoğru ol**" ayeti indikten sonra "**Hûd sûresi beni kocalttı**" buyurmuş ve böylece dinimizde doğruluğun ne denli önemi haiz olduğunu göstermiştir. Doğruluk **emniyet ve güven** vermektir. **İman etmek** demek, sözünde, davranışında güven veren insan demektir.

Hz. Muhammed (S.A.V), hayatında yalan söylemediği, insanları aldatmadığı, özü ile sözü bir olduğu, sözünde durduğu kısacası her haliyle doğru ve dürüst olduğu, doğruluğu kendisine prensip edindiği için, daha peygamber olmadan, yaşadığı toplum tarafından **“Muhammedü'l-Emin”(Güvenilir Muhammed)** lakâbıyla anılmıştır.

Yüce Rabbimiz bizden doğruluk üzere/sırat-ı müstakim üzere bulunmamızı ve bunu namazlarımızda günde 40 defa okumamızı

² Hûd , 112

³ Ahzab ,70

⁴ Es-Sâf , 2

istiyor. Biz de namazlarımızda her rekatta اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ :

Bizi dosdoğru yola hidâyet eyle diyoruz.

Sırat-ı müstakime ulaşmak, Allah'ın emirlerine sımsıkı bağlanmaktan geçer.

وَمَنْ يَعْتَصِمْ بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ : **Kim Allah'ın ipine sımsıkı bağlanırsa işte o sırat-ı müstakîme hidayet olunmuştur.**⁵

Diğer hadis-i şeriflerinde:

"Allah'a inandım de, sonra da dosdoğru ol."⁶

Peygamberimiz şöyle buyuruyor:

“Bana altı konuda söz veriniz, ben de size cenneti kefil olayım:

1. Konuştuđunuzda doğru söyleyiniz.
2. Söz verdiđinizde yerine getiriniz.
3. Size emanet olunduđunda, muhafaza ediniz,
4. İffetli ve namuslu olunuz, zina etmeyiniz.
5. Bakmaya, görmeye hakkınız olmayan şeylere gözlerinizi kapatınız.
6. Elinizi (haramdan uzak) tutunuz, (haram yemeyiniz, yedirtmeyiniz)⁷

Eđer Allah katında sıdıklardan olmak istiyorsak, doğruluk hayatımızın en temel ve vazgeçilmez unsuru olmalı ve hiçbir şart altında doğruluktan ödün vermemeliyiz. Hak âşığı **Yunus Emre** şöyle diyor:

”Cümleler dođrudur sen doğru isen,

Doğruluk bulunmaz sen eğri isen

Verilen mesaj:

Kalbe yerleşen İman, huzur ve güvenin kaynağı olarak yansır.

⁵ Âl-i İmran, 101

⁶ Müslim, İman, 62

⁷ Müsned, V, 323;250 Hadis, s. 39